

RADA GMINY DŁUTÓW

UCHWAŁA NR X/51/24 RADY GMINY DŁUTÓW

z dnia 30 grudnia 2024 r.

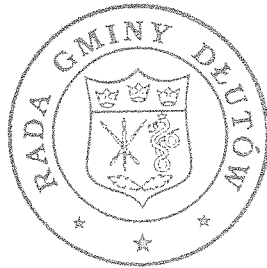
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dłutów na lata 2025-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj.: Dz.U. z 2024 poz. 1465, poz. 1572) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz.U. z 2024 r. poz. 177, poz. 742, poz. 743, poz. 858, poz. 1572) - Rada Gminy w Dłutowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dłutów na lata 2025-2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dłutów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Dłutów

Hubert Sokołowski

Załącznik do uchwały Nr X/51/24

Rady Gminy Dłutów

z dnia 30 grudnia 2024 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY DŁUTÓW NA LATA 2025-2027**
Dłutów, 2024 rok

I. WSTĘP

Rodzina, jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dla każdego człowieka rodzina powinna być docelową przystanią, wskaźnikiem, drogowskazem, który podpowie, w którą stronę się kierować. Rodzina kształtuje ludzkie postawy i nadaje sens egzystencji człowieka. Z domu wynosi się własne przyzwyczajenia, nawyki, zachowania i etyczne odniesienia.

Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowywaniu dziecka oraz dbałość o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Rodzice powinni w szczególności chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała liczebność rodziny, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa i rodziny funkcjonują alternatywne formy życia rodzinnego tj. samotne rodzicielstwo, związki partnerskie, związki homoseksualne, itp.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. W wyniku reorganizacji władzy rodzinnej, znaczącą jej część w rodzinie przejmuje matka – żona. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych.

Główną przyczyną kształtowania się modelu partnerskiego w rodzinie jest wzrost niezależności ekonomicznej i psychicznej kobiety, która stanowi o poszerzeniu jej samodzielności życiowej. Kobiety - matki podejmują pracę zawodową, dążą do samorealizacji, niezależności. Rozwijają swoje pasje i zainteresowania. Nie poświęcają już całej swojej uwagi i czasu tylko na wychowanie dzieci i dbanie o dom. Mężczyźni nie są już tylko jedynymi żywicielami rodziny, ale również uczestniczą w pracach domowych, w opiece i wychowywaniu dzieci.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo - wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na: poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne.

Przemiany gospodarczo - kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały znaczny wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego. Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi starych, migracje tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny itp.

Jednym z rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawczości, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3 - letnich programów wspierania rodziny. Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji, itp.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Program będzie miał charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Do udziału w pracach nad opracowaniem programu oraz jego realizacją zostali zaproszeni przedstawiciele Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Dłutowie, Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Polmed”, Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II. PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Dłutów na lata 2025-2027 określa zadania własne Gminy wynikające w szczególności z:

- 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 2) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 3) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- 4) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 5) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 6) ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- 7) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- 8) ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 9) ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- 10) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- 11) strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dłutów na lata 2021-2027;
- 12) ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

III. DIAGNOZA SYTAUACJI RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W DŁUTOWIE

Pomoc społeczna wg ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej stanowi instytucję polityki społecznej mającej na celu pomoc osobom i ludziom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do usamodzielnienia. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Dłutów jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jako jednostka organizacyjna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie oraz uzależnienie od alkoholu.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej są realizowane również zadania zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o osobach uprawnionych do alimentów, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W jaki sposób kształtowało się wsparcie rodzinom na terenie gminy w latach 2022-2024 przedstawiają tabele nr 1- 3.

Tabela nr 1 – liczba rodzin oraz kwota wypłaconych świadczeń w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba rodzin	482	404	288
kwota świadczeń	1.297.933,30	1.259.016,50	977.190,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z realizacji zadania.

Tabela nr 2 - liczba rodzin oraz kwota wypłaconych świadczeń w ramach ustawy o osobach uprawnionych do alimentów

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba rodzin	13	12	9
kwota świadczeń	63.950,00	51.100,00	34.300,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z realizacji zadania.

Tabela nr 3- liczba rodzin oraz kwota wypłaconych świadczeń w ramach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba rodzin	551	1 (koordynacja)	0
kwota świadczeń	2.179.093,30	6.083,00	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z realizacji zadania.

W Gminie Dłutów rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zostały objęte działaniami Programu wspierania rodziny od 2013 r.

Rodziny, w których występuje największe zagrożenie w postaci porzucenia dzieci, zaniedbania, podejrzenie stosowania przemocy oraz uzależnienie od alkoholu, otrzymały dodatkowe wsparcie w formie asystenta rodziny:

- a) 2013 r. - 5 rodzin, w tym 17 dzieci;
- b) 2014 r. - 6 rodzin, w tym 17 dzieci;
- c) 2015 r. - 8 rodzin, w tym 21 dzieci;
- d) 2016 r. - 9 rodzin, w tym 22 dzieci;
- e) 2017 r. - 9 rodzin, w tym 22 dzieci;
- f) 2018 r. - 10 rodzin w tym 21 dzieci;
- g) 2019 r. - 8 rodzin, w tym 15 dzieci;
- h) 2020 r. - 8 rodzin, w tym 14 dzieci;
- i) 2021 r. - 9 rodzin, w tym 17 dzieci;
- j) 2022 r. - 6 rodzin, w tym 10 dzieci;
- k) 2023 r. - 5 rodzin, w tym 8 dzieci;
- l) 2024 r. - 4 rodziny, w tym 8 dzieci.

W oparciu o przeprowadzone wywiady środowiskowe oraz dokumentację pracy asystenta rodziny wynika, że problemy takie jak ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych to problemy, między którymi zachodzi związek przyczynowo – skutkowy, np.: bezrobocie powoduje nie tylko utratę środków finansowych, ale również pogłębienie i nawarstwienie się innych problemów, tj: bezradność, izolacja społeczna, uzależnienia itp. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych dotyczy rodzin z dziećmi niezależnie od ich struktury. Wieloprotblemowe rodziny z dziećmi to rodziny, które mogą mieć jeden lub wiele sprzężonych ze sobą problemów. Wieloprotblemowość nasila się szczególnie w przypadku rodzin niepełnych. Poza wsparciem materialnym i niematerialnym, niezbędne będzie wzmocnienie funkcji rodziny, poprzez umożliwienie dostępu do różnego rodzaju form wsparcia.

Celem wszystkich działań jest zapobieganie umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną oraz wyposażenie rodziny w narzędzia umożliwiające samodzielne radzenie sobie z pojawiającymi się problemami i potrzebami.

W ramach realizowanego Programu w latach 2022 - 2024 z założeń programowych zostały podjęte/zrealizowane następujące działania, m.in.:

1. Diagnostowanie i analiza środowiska rodzinnego:

- wywiady środowiskowe przeprowadzane przez pracowników socjalnych w rodzinach przeżywających trudności, objętych wsparciem w ramach programu;
- praca socjalna prowadzona z rodziną w celu rozpoznania problemów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniechań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, w środowisku szkolnym i rówieśniczym. Praca socjalna jest prowadzona przez pracowników socjalnych na bieżąco w celu pomocy w rozwiązaniu problemów jakie są w rodzinach, których nie są sami w stanie rozwiązać, min.: pomoc w zakupach, w umówieniu wizyty lekarskiej, napisanie pismo do różnych instytucji, wskazanie metod wychowawczych, które mają pomóc w problemach z dziećmi.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny:

- objęcie dzieci uczących się wsparciem w formie gorącego posiłku w stołówce szkolnej, przedszkolnej;
- objęcie wsparciem finansowym lub/i rzeczowym z pomocy społecznej. Pomoc została przyznana w szczególności na zakup żywności, odzieży, środków czystości.

Rodziny otrzymały skierowanie do współpracującego z GOPS Stowarzyszeniem Wzajemnej Pomocy „Szansa” oraz Dłutowskim Klubem Aktywnego Seniora po odbiór żywności w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPZ) współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+)

- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Polmed” w Dłutowie.

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodzin, zapewnienie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia:

- pomoc asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w jej środowisku domowym;
- pomoc w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego (pomoc pedagoga i psychologa szkolnego, objęcie opieką przez placówki specjalistyczne: poradnia psychologiczna, poradnia zdrowia psychicznego, itp.);
- pomoc w dostępie do bezpłatnego poradnictwa prawnego. Udzielenie porad prawnych przez prawnika w punkcie bezpłatnej pomocy prawnej w Dłutowie.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących:

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną w tym z placówkami służby zdrowia;

- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji, np. podjęcie leczenia uzależnień- współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjnym, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej – współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy;

- współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, oraz sądem w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

5. Dążenie do odbudowy i wzmocnienia rodzin:

- pomoc rodzinie, w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na wydanie przez Sąd postanowienia pozwalającego pozostać dzieciom w ich środowisku rodzinnym. Przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodziny, poprzez wsparcie asystenta rodziny – rodziny, w której zdiagnozowano potrzebę wsparcia w celu wyeliminowania nieprawidłowości funkcjonowania w szczególności problemów opiekuńczo – wychowawczych;

- prowadzenie zajęć w świetlicy środowiskowej dla dzieci w ramach projektu „Centrum Wsparcia Rodziny” współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021 – 2027;

- utworzenie od września 2024 r. Punktu Interwencji Kryzysowej pn. „Punkt Wsparcia Rodziny” w ramach projektu „Centrum Wsparcia Rodziny” współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021 – 2027 dla osób wymagających wsparcia z powodu doświadczania przemocy, problemów emocjonalnych/psychicznych, problemów rodzinnych.

Pomimo podjętych wielu działań przez współpracujące instytucje na terenie gminy w 2022 r. i 2023 r. zostało skierowanych dwoje dzieci do placówki opiekuńczo – wychowawczej.

Należy zauważyć jak ważną i niezbędną rolę pełni asystent rodziny, dzięki któremu dzieci mogą pozostać w swoim środowisku naturalnym. Stała kontrola oraz wsparcie ze strony asystenta rodziny, zajmującego się rodziną w ich środowisku naturalnym przyczynia się do możliwości pozostania dzieci w rodzinie naturalnej.

Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny

<p>Mocne strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych; 2) Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej; 3) Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; 4) Baza instytucji wspierających rodzinę (GOPS, PCPR, Policja, Sąd, służba zdrowia, oświata); 5) Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty; 6) Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny; 7) Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży; 8) Wsparcie dla dzieci w formie świetlicy środowiskowej. 	<p>Słabe strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, mediator rodziny) – dojazd do miasta powiatowego przy jednoczesnym niechętnym korzystaniu z usług w miejscowości gminnej; 2) Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/nauczyciela; 3) Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów; 4) Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>

<p>1) Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawcze;</p> <p>2) Edukacja rodziców;</p> <p>3) Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę;</p> <p>4) Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych;</p> <p>5) Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym.</p>	<p>1) Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów;</p> <p>2) Zanik więzi i tradycji rodzinnych, „pęd życia”;</p> <p>3) Wzrost kosztów utrzymania rodzin;</p> <p>4) Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc;</p> <p>5) Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu.</p>
---	--

IV. Adresaci Programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Dłutów, tj.:

1. Rodziny niezaradne życiowo.

Programem mogą zostać objęte rodziny, które nie posiadają zdolności wychowawczych i popełniają błędy wychowawcze. W takiej rodzinie brak jest stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa. Innymi słowy dysfunkcyjność rodziny wpływa na załamanie struktury relacji rodzinnej. Wtedy też rodzina jako podstawowa komórka społeczna nie może spełniać podstawowych funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Najczęściej problemy w takich rodzinach wynikają z niskiego poziomu wykształcenia rodziców czy też trudnej sytuacji materialno - bytowej.

2. Rodziny z problemem ubóstwa obarczone bezrobociem.

Rodziny naznaczone ubóstwem, często wynikającym z braku pracy, są tą częścią społeczeństwa, która jest zagrożona dezorganizacją pracy rodziny. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspakajanie podstawowych potrzeb rodziny i prowadzi do narastania kwestii ubóstwa.

3. Rodziny dotknięte przemocą.

Przemoc fizyczna i psychiczna nie znajduje swego źródła tylko w rodzinach z obniżoną sprawnością bytową i materialną. Problem przemocy dotyka również rodzin pełnych, dobrze sytuowanych materialnie oraz ludzi wykształconych. Niestety, tylko nieliczne z rodzin dotkniętych przemocą zgłaszają swój problem. Często temat przemocy domowej pozostaje nadal w tzw. „czterech ścianach”.

4. Dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym.

Dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym mają na ogół problemy w sferze emocjonalnej. Ich zaburzenia nie pozwalają na prawidłowe funkcjonowanie. W taki sposób dziecko z głębokim deficytem emocjonalnym nie wykształtuje odpowiedniej hierarchii wartości. Proces ukierunkowania dziecka jest niezwykle trudnym procesem, który pochłania wiele pracy i wysiłku. Na niedostosowanie społeczne dzieci duży wpływ ma środowisko pierwotne, którym jest rodzina oraz rozwój cywilizacji i technologii, a także środowisko rówieśnicze.

Niemniej jednak rodzina niezależnie od tego jak funkcjonuje, czy jest środowiskiem zdrowym i wartościowym moralnie, czy też przejawia wyraźne cechy patologii - w każdym przypadku kształtuje osobowość, postawę społeczną, wyznacza koleje losu dziecka.

V. Cele programu

Cel główny: wspieranie rodzin mających problemy z wypełnieniem swoich funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

Cele szczegółowe:

- 1) zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących;
- 2) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi;

3) poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji
monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzających potrzebę ubiegania się o pomoc	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie	- przyczyny udzielania pomocy - liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych
współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Urząd Gminy w Dłutowie	- liczba i rodzaj działań, - liczba osób objętych wsparciem
wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Urząd Gminy w Dłutowie Placówki oświatowe	- liczba i rodzaj działań
praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie	- liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej
motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba osób, które podjęły terapię - liczba założonych Niebieskich Kart - liczba osób, które ukończyły terapię
dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminna Komisja Rozwiązywania	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej

naturalnej		Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzin Pabianicach	
w zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie asystenta rodziny	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie	- liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy - liczba rodzin, którym przydzielono asystenta
zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Urząd Gminy w Dłutowie PCPR w Pabianicach	- liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy
zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Urząd Gminy w Dłutowie	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą
objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Urząd Gminy w Dłutowie	- liczba dzieci korzystających z posiłków
monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Placówki opieki zdrowotnej Placówki oświatowe	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem

zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Urząd Gminy w Dłutowie	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach
szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie	- liczba rodzin przeżywających trudności
kierowanie osób uzależnionych na leczenie	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Policja	- liczba osób, które podjęły terapię - liczba osób, które ukończyły terapię
włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Policja	- liczba założonych Niebieskich Kart
zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci mające na celu organizację czasu wolnego i integrację społeczną	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Urząd Gminy w Dłutowie	- liczba dzieci objętych pomocą
przydzielenie rodzinom asystenta rodziny	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Sąd Rejonowy w Pabianicach Wydział Rodzinny i Nieletnich	- liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny
udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną	2025 - 2027	pracownicy socjalni asystent rodziny	- liczba szkoleń i konferencji

objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Placówki opieki zdrowotnej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dłutowie	- liczba podejmowanych interwencji kryzysowych - ilość godzin dokonanego nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego - ilość rodzin korzystających z profesjonalnej pomocy
--	-------------	---	--

Wskaźnikami osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych będzie analiza następujących danych:

- 1) liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych objętych wsparciem asystenta rodziny;
- 2) ilość rodzin korzystających z porad i konsultacji specjalistów;
- 3) ilość rodzin, które osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu, w tym ilość rodzin, które zakończyły pozytywnie współpracę z asystentem rodziny.

VI. Zakładane efekty realizacji programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- 1) polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- 2) wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- 3) zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- 4) poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi,
- 5) przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- 6) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- 7) poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- 8) wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- 9) umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- 10) rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wpięcia rodziny.

VII. Źródło finansowania

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych gminy.

Środki na realizację Programu będą pochodzić:

- 1) z budżetu gminy,
- 2) z budżetu państwa,
- 3) środki pozyskane z funduszy zewnętrznych w tym: rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

VIII. Realizatorzy Programu

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dłutowie we współpracy z:

- 1) Sądem Rejonowym w Pabianicach - Wydział Rodzinny i Nieletnich - współpraca w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) kuratorami sądowymi - w celu podejmowania działań o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym, kontrolnym związanym z wykonywaniem orzeczeń sądu oraz podejmowanie czynności w ramach procedur Niebieskiej Karty;
- 3) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dłutowie w celu zapewnienia osobom uzależnionym, ich rodzinom oraz ofiarom przemocy domowej dostępu do specjalistycznych form wsparcia wyjścia z nałogu;
- 4) Urzędem Gminy w Dłutowie - współpraca polegająca na wsparciu w działaniach podejmowanych w ramach realizacji lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodzin;
- 5) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach w celu zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, oraz udzielenia wsparcia osobom usamodzielnionym opuszczającym ww. formy pieczy zastępczej;
- 6) Zespołem Interdyscyplinarnym w Dłutowie – podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieska Karta” oraz działań wspierających rodziny dotknięte przemocą;
- 7) Posterunkiem Policji w Hermanowie w celu przeciwdziałaniu przestępczości i uzależnieniu wśród dzieci i młodzieży oraz w ramach procedury „Niebieskiej Karty”;
- 8) Zespołem Szkolno - Przedszkolnym w Dłutowie poprzez realizację szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. Wspieranie rodziców i dzieci w problemach pojawiających się w rodzinach. W przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie podjęcie czynności procedury „Niebieskiej Karty”
- 9) NZOZ w Dłutowie – objęcie opieką zdrowotną i prowadzenie profilaktyki zdrowia. W przypadku podejrzenia występowania przemocy domowej podjęcie czynności procedury „ Niebieskiej Karty”.

IX. Monitorowanie programu

Program będzie koordynowany przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dłutowie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W terminie do dnia 15 lutego każdego roku koordynator Programu przedkłada sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i potrzeb związanych z realizacją Programu.

Wójt Gminy do dnia 30 marca każdego roku przedstawi Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Sprawozdania rzeczowo - finansowe z zakresu wspierania rodziny będą sporządzane i przesyłane zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

X. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Dłutów na lata 2025 - 2027 ma stanowić fundament do tworzenia sprzyjających warunków w celu poprawy życia rodzin mających trudności opiekuńczo – wychowawcze w celu zapewnienia ich dzieciom pozostania i prawidłowego rozwoju i funkcjonowania w środowisku naturalnym. Jak wynika z założeń programowych niezbędna jest w tym celu systematyczna

współpraca jednostek działających na rzecz dzieci na terenie gminy Dłutów. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być między innymi polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, uwrażliwienie społeczeństwa lokalnego na krzywdę dzieci i zachęcenie do współpracy z instytucjami.